

Knivsta friskola Ekonomisk förening

Org.nr. 769604-2618

Beslut för
förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Margarethaskolan
belägen i Knivsta kommun

Tillsyn i Margarethaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Knivsta friskola Ekonomisk förening (769604-2618) under våren 2015. Margarethaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 5 maj 2015 och den 7 maj 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven, läsåret 2013/14, uppnådde samtliga elever i årskurs 3 kravnivån i delproven i matematik utom i delprovet Överslagsräkning: huvudräkning där 94,1 procent av eleverna nådde kravnivån (att jämföra med riket där 71,6 - 94,1 procent nådde kravnivån). I ämnet svenska nådde samtliga elever i årskurs 3 kravnivån för alla delprov utom delprovet Skriva: berättande text där 82,4 procent av eleverna nådde kravnivån (riket 85,1-97,9 procent).

Årskurs 6

Enligt Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven för årskurs 6, läsåret 2013/14, var den genomsnittliga provbetygspoängen 10,5 i ämnet engelska (att jämföra med riket som hade 14,4). I matematik var den genomsnittliga provbetygspoängen 12,8 (riket 12,8) och i ämnet svenska var den genomsnittliga provbetygspoängen 11,3 (riket 13,5). De genomsnittliga provbetygspoängen i ämnena No och So var 11,3 respektive 11,8 (riket 11,3 respektive 12,4).

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i årskurs 9, läsåret 2013/14, var det sammanvägda provbetyget i ämnet engelska 16,0 (att jämföra med riket som hade 15,0). I ämnet matematik var det sammanvägda provbetyget 10,8 (riket 11,4) och i ämnet svenska 13,8 (13,6). I ämnena No och So var de sammanvägda provbetygen 12,7 respektive 14,8 (riket 11,4 respektive 12,4).

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-08-24
7. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist konstaterad	
8. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2015-08-24

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på brister som huvudmannen måste åtgärda för att uppfylla författningarnas krav.

Huvudmannen ska se till att det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå och på huvudmannanivå förbättras. Skolinspektionens utredning visar att uppföljning av elevernas kunskapsresultat sker på individnivå på skolenheten. Det framkommer dock att uppföljning och analys av elevernas

kunskapsresultat på en övergripande nivå varken genomförs på skolenhetsnivå eller på huvudmannanivå.

Inom övriga granskade områden har Skolinspektionen inte funnit annat än att skolan uppfyller kraven som ställs i författningarna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Knivsta friskola Ekonomisk förening att senast den 24 augusti 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Knivsta friskola Ekonomisk förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor behöver förbättra det systematiska kvalitetsarbetet på skolenheten för att utveckla verksamheten. Detta genom att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat på en övergripande nivå.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå. Rektor ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Vidare framgår att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbetena till skollagen framgår att arbetet med att utveckla verksamheten är en process där en analys och värdering bl.a. av skolans resultat och redan vidtagna åtgärder måste ligga till grund för beslut om åtgärder för förbättring (prop. 2009/10:165 s. 304). Av förarbetena framgår vidare att till exempel betygsstatistik är uppgifter som är väsentliga för uppföljning och utveckling av verksamheten (prop. 2009/10:165 s. 306). Det framgår också att för att säkerställa att kvalitetsarbetet speglar arbetet i förhållande till de olika typer av nationella mål som finns i skollagen och andra författningar, bl.a. i läroplaner och kursplaner, anges att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att dessa mål uppfylls (prop. 2009/10:165 s. 672).

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skolenheten.

I den dokumentation från Margarethaskolan som Skolinspektionen har tagit del av och granskat saknas uppföljning av elevernas kunskapsresultat. De utvecklingsåtgärder som beskrivs i dokumentationen utgår bland annat ifrån "Tio punkter som utmärker en RE (Reggio Emilia) organisation."

I Skolinspektionens intervju med den pedagogiska utvecklingsgruppen där rektor, ateljerista och pedagogista ingår, framkommer att Reggio Emilia-idén och läroplanen för grundskolan (Lgr 11) styr utvecklingen på skolan. Utvecklingsområdena har valts ut utifrån Reggio Emilia pedagogiken samt även efter utvärdering utifrån läroplanens första del; normer och värden. Rektor uppger också att en kartläggning har gjorts av var varje elev befinner sig

i ämnet svenska samt att skolan har gjort en matematiksatsning efter att "ha sett en lucka" för eleverna i övergången mellan mellanstadiet och högstadiet.

I Skolinspektionens intervju med lärare framkommer att elevernas resultat följs upp på individnivå. Det framkommer att det inte har gjorts någon sammanställning och uppföljning av elevernas resultat på gruppnivå exempelvis utifrån ämnet matematik. När eleverna flyttas mellan stadierna går dock lärarna igenom eleverna gruppvis. Lärarna uppger vidare att de mål de just nu jobbar med är "Riva väggarna" och föräldradelaktighet.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå brister eftersom det inte görs någon uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat på en övergripande nivå. Detta behövs för att adekvata åtgärder för utveckling av verksamheten ska kunna arbetas fram. Uppföljningen och analysen ska också dokumenteras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristens karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa den påtalade bristen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc.). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Knivsta friskola Ekonomisk förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Huvudmannen ska följa upp och analysera skolans resultat och utifrån detta besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Analysen och åtgärderna ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 306) framgår vidare att kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning. Även huvudmannens styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten bör analyseras särskilt. Samma krav på kvalitetsarbete på huvudmannanivå ställs även på huvudmän för fristående skolor. En enskild huvudman som bedriver utbildning vid endast en förskole- eller skolenhet bör kunna arbeta med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling på huvudmannanivå och enhetsnivå i ett sammanhang då begreppen huvudman och förskole- eller skolenhet för fristående verksamheter i dessa fall många gånger sammanfaller.

Skolinspektionens tillsyn visar att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete brister.

I Skolinspektionens intervju med representant för huvudmannen framkommer att huvudmannen brukar se över elevernas meritvärden och följa upp elevernas resultat i en diskussion med rektor. Rektor redogör för sin analys av verksamheten och föreslår åtgärder. Det framkommer i intervjun att det främst är rektor som sätter upp mål som styrelsen sanktionerar. Representanten för huvudmannen uppger att styrelsen kan bli bättre på att formalisera arbetet med att följa upp och analysera resultaten.

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå brister då huvudmannen inte följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat på en övergripande nivå. Eftersom en sådan uppföljning inte görs på skolenhetsnivå är inte den analys som rektor presenterar heller tillräcklig. Uppföljningen och analysen av elevernas kunskapsresultat ska också dokumenteras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Skolinspektionen bedömer, utifrån bristens karaktär, att ett föreläggande är det ingripande som är nödvändigt för att huvudmannen ska avhjälpa den påtalade bristen. Detta för att verksamheten ska uppfylla de krav som framgår av författningarna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklings-samtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande

Beslut

2015-06-02
11 (13)

Dnr 44 - 2014:8000

system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Mehnert
Beslutsfattare

Åsa Lindbäck
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Margarethaskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Beslut

2015-06-02
13 (13)

Dnr 44 - 2014:8000

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Margarethaskolan

Margarethaskolan är en fristående skola med fritidshem i Knivsta kommun